Redactiunea, Administratiunea si Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitu.
Birourile de anunciuri:
Brașovu, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul insertiuniloru: o seria garmondu pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicarĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta" iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anu 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate
Pe unŭ anu 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovu:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtu abonamentele câtu și insertiunile suntu a se plăti înainte.

Nr. 68. Brașovŭ, Vinerĭ 24 Martie 1889.

Nou abonamentŭ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI."

Cu 1 Aprilie 1889 st. v. se deschide nou abonamentŭ la care invitămŭ pe toțĭ amicii și sprijinitorii foieĭ nóstre.

Prețulŭ abonamentuluĭ:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei lunĭ 3 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România și străinătate: pe trei lunĭ 10 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe anŭ 2 fl. pe șése lunĭ 1 fl.

Pentru România și străinătate: pe anŭ 8 francĭ, pe șése lunĭ 4 francĭ.

Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin **mandate postale**.

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arĕta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei".

Brașovŭ, 23 Martie v.

După multă vorbă și sfadă s'a terminatŭ în cele din urmă desbaterea legii militare în dieta unguréscă, care a duratŭ aprópe trei lunĭ.

La încheiere a mai luatŭ încă odată cuvêntulŭ contele Apponyi. Elŭ și-a datŭ silința de a depărta dela oposiția odiulŭ acestei îndelungate și turbulente desbaterĭ, dicêndŭ că oposiția nu a luptatŭ în contra armatei, ci numai pentru integritatea constituțiunei ș. a.

Apponyi a mai apelatŭ încă odată la sêmțulŭ de împăcare alŭ partidei lui Tisza, cerêndŭ sĕ voteze propunerea lui Nagy, după care acelorŭ voluntarĭ, carĭ vorŭ fi siliți a servi și unŭ alŭ doilea anŭ, sĕ li se concédă a-și continua studiele lorŭ civile. „Decă vețĭ primi acéstă propunere" le dise Apponyi, „odiulŭ ce l'ați provocatŭ prin primirea §-lui 25 se va micșora".

Dér tóte silințele, ce și le-a datŭ Apponyi de a mai dobêndi ceva spre înălțarea gloriei oposițiunei, au rĕmasŭ zadarnice și organulŭ lui Tisza esclamă sarcasticŭ: „pentru ultima óră a întinsŭ contele Albert Apponyi maioritățiĭ dietei ungurescĭ mâna de împăcare și maioritatea nicĭ de astădată nu s'a grăbitŭ sĕ i-o priméscă".

Așadér lupta pasionată până la cuțite între Apponyi și Tisza se va continua. Acésta a dovedit'o și ședința de erĭ a dietei, care érăși a fostŭ furtunósă și puțin norocită pentru ministru-președinte Tisza.

La ordinea dilei a fostŭ, după cum i-se telegrafiază lui „Erd. Hirado" din Clușiu — o interpelațiă a apponyistului br. Ivor Kaas în afacerea deputatului Hock. Despre acesta a susținutŭ Kaas, că a votatŭ în contra §-lui 25, pentru că a primitŭ, precum se dice, 3000 florinĭ, dândŭ unŭ reversŭ; elŭ întrébă pe ministru-președinte Tisza de unde s'a luatŭ acea sumă și unde s'a socotitŭ?

Tisza a rĕspunsŭ, că numitulŭ deputatŭ n'a datŭ nicĭ unŭ reversŭ; partida guvernamentală are ce e dreptŭ banĭ în cassă, menițĭ pentru cheltuelĭ legale electorale, dér și celelalte partide dispunŭ de asemenĭ banĭ. Că óre din acésta cassă primit'a Hock Ianos pretinsa sumă, de care vorbesce Kaas, acésta elŭ (Tisza) nu o póte sci.

Declarațiunea acésta a lui Tisza, mereu întreruptă de strigările celorŭ din stânga, a fostŭ urmată de unŭ sgomotŭ asurditorŭ. Ivor Kaas strigă: „Pilatŭ își spală mânile!" Cei din drépta cereau mereu sĕ fiă chiămațĭ la ordine lărmuitorii. Unulŭ dintre tiszaiștĭ, deputatulŭ Visi, se redică apoi spre a constata că și partida stângei estreme are o cassă a ei. Stânga salută cuvintele lui cu nesfêrșite strigărĭ de „Hoch".

După ce a mai declaratŭ Iranyi că dela 1869 partida stângei estreme banii adunați pentru cheltuielele electorale numai pe telegrame și scrisorĭ i-a întrebuințatŭ, maioritatea a luatŭ la cunoscință rĕspunsulŭ lui Tisza.

Orĭ-câtŭ de îngâmfatŭ ar fi limbagiulŭ ce'lŭ pórtă fáță cu oposiția maghiară foile tiszaiste marĭ și micĭ, totușĭ nimenea nu póte nega, că scenele turbulente de soiulŭ acesta provocate de cei din stânga în contra persónei lui Tisza îi subminéză acestuia încetulŭ cu încetulŭ tótă véda și autoritatea și că în astfelŭ de împrejurărĭ devine totŭ mai grea posițiunea cabinetului actualŭ.

Era vorba de reconstruirea cabinetului Tisza și de-o acvisițiune mare ce-o va face primindŭ în sînulŭ sĕu pe vestitulŭ profesorŭ Desideriu Szilagyi, ca ministru de justiția. S'a vorbitŭ și de intrarea în ministeriu a șefului de secțiune din ministeriulŭ de esterne Szogyenyi. Acum se scie că acesta din urmă a refusatŭ, ér foile guvernamentale suntŭ silite a declara că și d. Szilagyi face dificultățĭ. Nu mai are nimenĭ plăcerea sĕ se înjuge la carulŭ șubredŭ alŭ guvernului.

Situațiunea e posomorîtă, în realitate însĕ nu pentru aceea e posomorîtă, carĭ își spală mânile ca Pilatŭ, când li-se facŭ imputările ce le merită, ca Tisza și Apponyi, ci pentru aceia, carĭ trebue sĕ pórte tóte cheltuelile ce le pricinuescŭ desbaterile îndelungate și uneltirile de partidă din dietă, și aceștia suntŭ — contribuabilii.

DIN AFARĂ.

Cestiunea Alsației-Lotaringiei.

Către o deputațiune de studențĭ, care a visitatŭ pe Antoine, dise acesta următorele:

„Europa se pregătesce sĕ resolve marea cestiune, ce o silesce sĕ se înarmeze până în dințĭ și care îi distruge bunăstarea. Intre cestiunile cele mai importante se află și cestiunea Alsației-Lotaringiei. Acum, fiă că ea se va resolva la masa verde orĭ pe câmpulŭ de bătaiă, Francia nu póte fi audită, decă nu va fi învingĕtóre, decă fiii ei nu sunt unițĭ și decă națiunea nu e gata la tóte jertfele. Decă e sĕ curgă sângele Franciei, atuncĭ sĕ curgă pentru integritatea teritorului ei. Cucerirĭ nu mai vrem. Asta-i teoria libertății înăuntru și a demnității în afară. Când spărtura în Vogezĭ va fi érăși închisă, atuncĭ va fi timpulŭ d'a ne petrece timpulŭ cu arta, literatura ș. a."

Tratărĭ franco-germane.

„Post" din Berlinŭ adeveresce, că ministerulŭ francesŭ a începutŭ tractărĭ cu guvernulŭ germanŭ pentru desființarea mĕsurilorŭ severe în privința pașaportelorŭ la granița Alsației-Lotaringiei. Guvernulŭ francesŭ motivéză aceste tratărĭ cu dorința, d'a se face posibilă o ușurare a comunicațiunei în timpulŭ esposițiunei. De asemenea adeveresce scirea acésta și corespondentulŭ din Strassburg alŭ foiei „N. fr. Presse" care dice, că guvernulŭ francesŭ va trebui sĕ ia asuprăși garanția pentru supușii francesĭ, carĭ vorŭ călĕtori în Alsația-Lotaringia.

SCIRILE DILEI.

Cum a rĕmasŭ lucrulŭ? Studenții ungurĭ dela universitatea din Clușiu au ținutŭ o adunare, în care au hotărîtŭ sĕ pórte și ei calpacŭ ca cei din Pesta, dér cu șinorŭ naționalŭ ungurescŭ. La adunare au luatŭ parte și studențĭ românĭ. Juristulŭ Alexandru Bohățĕlŭ, cum spune „P. Hirl.", declară în numele celorŭ 78 de studențĭ românĭ, că ei suntŭ gata a purta calpaculŭ, dér șinorulŭ sĕ nu fiă naționalŭ ungurescŭ. La aceste cuvinte ale tînĕrului românŭ se ridică larmă cumplită și proteste furtunóse. Bahățĕlŭ mai declară, că Românii încuviințéză mișcarea fiilorŭ națiunei ungurescĭ, precum și patriotismulŭ lorŭ, dér sĕ se țină sémă și de alŭ lorŭ. Unŭ nou protestŭ se ridică din partea studențilorŭ ungurĭ și s'a primitŭ calpaculŭ cu șinorŭ naționalŭ ungurescŭ. — Las' că e de regretatŭ participarea studențilorŭ românĭ la o adunare de natura acésta, dér ajuns'a óre așa de departe tinerimea română din Clușiu, cu naționalismulŭ ei, încâtŭ e gata a purta calpacŭ ungurescŭ decă n'ar ave șinorŭ naționalŭ ungurescŭ? Și acum, după ce s'a primitŭ calpaculŭ cu șinorŭ ungurescŭ, cum a rĕmasŭ lucrulŭ cu tinerimea română?

*
* *

Din Deva ni-se scrie: Starea sanitară în comitatulŭ Huniedórei, judecată după morboșii din spitalulŭ centralŭ comitatensŭ, nu se póte numi pré îmbucurătóre. In cele 100 de paturĭ ale spitalului arareorĭ se întêmplă sĕ zacă mai puținĭ ca 80 morboșĭ, ba adese-orĭ cei mai ușorŭ bolnavĭ trebue sĕ se culce pe josŭ, fiindŭ tóte paturile pline. Casurile de alienațiune mentală încă nu suntŭ prea-prea de totŭ rarĭ. In 26 Martie a fostŭ trimisă la casa de sănĕtate publică din Sibiiu o femee nebună, de aicĭ din Deva. De presinte o altă femeă se află la spitalŭ în celula de observare pentru smintițĭ.

*
* *

Nou corŭ de plugarĭ s'a înființatŭ în comuna bisericéscă Giula-maghiară, spune „Biserica și Scóla". Acestŭ corŭ, sub conducerea maiestrului sĕu Achimŭ Șumanŭ, membru alŭ corului de plugarĭ din Chiseteu, face frumóse progrese, și în sĕrbătorile sfintei învierĭ va cânta sfânta liturgiă în biserica din Giula. Felicitămŭ atâtŭ pe înființătorii acestui corŭ, câtŭ și pe coriștĭ!

*
* *

Descoperire de dinamită. Din Timișóra se scrie: Deunădile păzitorii de câmpŭ ai comunei Cusicĭ, nu departe de Biserica-albă, au adusŭ o ladă grea în casa comunală, fără a presimți ce povară periculósă ducŭ. Deschidêndŭ lada, găsiră în ea o mare cantitate de dinamită și s'a constatatŭ din însemnările de pe ladă, că dinamita era luată din minele dela Anina ale societății căilorŭ ferate austro-ungare. Primăria comunei a făcutŭ pașĭ sĕ dea îndĕrĕtŭ dinamita, care provine dintr'unŭ furtŭ de dinamită ce s'a comisŭ în Anina.

*
* *

Comassare. In Roșia lângă Sibiiu s'a alesŭ la 1 Aprilie comisia de estimare în persónele d-lorŭ: Roth inginerŭ de comassare, Ladisl. Iszlay proprietarŭ în Șaroșŭ, Dumitru Comșa profesorŭ de seminarŭ în Sibiiu, Lösch notarŭ și Thal predicatorŭ în Roșia.

*
* *

Pașaportele pentru Turcia au sĕ fiă vizate de consululŭ generalŭ din Budapesta, în înțelesulŭ normelorŭ esistente. Ministrulŭ ungurescŭ de interne a încunosciințatŭ municipiile ca dela aceia, carĭ vorŭ sĕ aibă astfelŭ de pașaporte, sĕ se ia taxa de vizare în sumă de 2 fl. 40 cr. și sĕ o trimétă împreună cu taxa pentru pașaportŭ.

Adunarea comitatului Brașovŭ.

Brașovŭ, 3 Aprilie 1889.

Adunare comitatensă extraordinară s'a ținutŭ astădĭ sub presidiulŭ d-lui conte Andreiu Bethlen.

Programa cuprindea 30 de obiecte și câteva adresse din partea altorŭ municipii.

Natura obiectelorŭ pertractate nu ne indică de feliu necesitatea acestei adunărĭ extraordinare.

Dóră încheierea contractului din partea comitatului cu societatea drumului de ferŭ vicinalŭ, ce stă a se înființa.

Adunarea nicĭ n'a ținutŭ mai multŭ de $1^1/_2$ óră, fiindŭ-că la nicĭ unŭ obiectŭ n'a vorbitŭ nicĭ măcarŭ unŭ singurŭ membru.

Intre obiectele pertractate menționămŭ ca obiectŭ de interesŭ, că ministrulŭ de interne a încuviințatŭ a se depune pe viitorŭ banĭ comitatensĭ și la institutulŭ de credit și depunerĭ „Albina", respective la filiala din Brașovŭ a aceleia.

Representanța comitatensă a votatŭ nominalŭ asupra acestei cestiunĭ și a primit'o unanimŭ.

De însemnatate din punctŭ de vedere umanitarŭ a fostŭ și încuviințarea statutului pentru cruțarea animalelorŭ mai micĭ, ce servescŭ dreptŭ nutrimentŭ, când suntŭ transportate dintr'unŭ locŭ la altulŭ.

Românĭ au fostŭ puținĭ de fáță, n'ar strica decă s'ar împărtăși mai cu zelŭ la adunările comitatense, carĭ și așa suntŭ destulŭ de rarĭ.

Adunarea generală a „Albinei.“

Despre adunarea generală a „Albinei“ ţinută în 29 Martie n., cetimŭ în „Telegrafulŭ Românŭ“ următorele:

Adĭ la 10 óre s'a deschisŭ şi la 11½ óre s'a teminatŭ adunarea generală a Albinei. Depuse au fostŭ 546 acţiunĭ dela 151 acţionarĭ, carĭ represintă 212 voturĭ, presenţĭ au fostŭ 23 de membri, carĭ represintau 416 acţiunĭ şi 173 voturĭ. Adunarea a decursŭ în cea mai frumósă ordine şi tóte propunerile direcţiunei s'au primitŭ cu unanimitate.

La primulŭ locŭ adunarea a datŭ espresiune prin sculare adêncului regretŭ pentru perderea reposatului sěu membru de direcţiune şi preşedinte alŭ aceleia, Iacobŭ Bologa, aprobândŭ dispositiunile luate la timpulŭ sěu de către direcţiune, ca pentru sala şedinţelorŭ sě se procure portretulŭ defunctului.

S'a esprimatŭ mulţămită direcţiunei şi i-s'a datŭ absolutoriu.

Dividenda s'a staveritŭ cu fl. 10 de acţiune, adecă 10% dela capitalulŭ nominalŭ, fondulŭ de reservă s'a dotatŭ cu maximulŭ statutarŭ 15% în suma de 5260 fl. 3 cr., ajungêndŭ prin asta acestŭ fondŭ la cifra de 71,726 fl. 3 cr., (după statute are sě se voteze numai până când va ajunge cifra de fl. 100,000); la fondulŭ de pensiunĭ alŭ funcţionarilorŭ s'au votatŭ 3000 fl., din valórea cassei institutului s'au amortisatŭ 3,311 fl. 60 cr. ér spre scopurĭ de binefacere s'au votatŭ 2103 fl. 84 cr., care s'au distribuitŭ astfeliu:

1) Scólei de fete a Associaţiunei transilvane pentru acoperirea trebuinţelorŭ curente 500 fl. 2) Associaţiunei transilvane pentru crearea alorŭ 10 stipendii à fl. 50 pentru eleve de-ale internatului împreunatŭ cu şcóla sa civilă de fete 500 fl. 3) Şcólei elementare de fete a Reuniunei femeilorŭ române din Sibiiu 200 fl. 4) Reuniunei române de cântărĭ din Sibiiu 50 fl. 5) Reuniunei higienice din comitatulŭ Sibiiu 100 fl. 6) Reuniunei pentru înfrumseţarea oraşului, din Sibiiu 50 fl. 7) Reuniunei carpatine transilvane pentru înfiinţarea unui museu carpatinŭ transilvanŭ în Sibiiu 25 fl. 8) Gremiului comercialŭ din Sibiiu pentru înfiinţarea unui cursŭ practicŭ de comptoir 30 fl. 9) Reuniunei pompierilorŭ din Sibiiu 40 fl. 10) Reuniunei pentru înfrumseţarea oraşului din Braşovŭ 50 fl. 11) Reuniunei de cântărĭ şi gimnastică din Braşovŭ 50 fl. 12) Reuniunei pompierilorŭ din Braşovŭ 40 fl. 13) Fondului pentru ajutorarea studenţilorŭ morboşĭ dela gimnasiulŭ românŭ din Braşovŭ 50 fl. 14) Şcólei elementare de fete a Reuniunei femeilorŭ române din Abrudŭ 50 fl. 15) Nenorociţilorŭ prin focŭ din comuna Sadu, datĭ deja, 200 fl. 16) Nenorociţilorŭ prin esundărĭ din Ungaria (Josziv), datĭ deja, 50 fl. 17) Fondului studenţilorŭ miserĭ dela gimnasiulŭ din Blaşiu 50 fl. 18) Reuniunei sodalilorŭ românĭ din Clujiu 68 fl. 84 cr.

Mişcarea cassei în decursulŭ anului 1888 a fostŭ: intrate: 9,747,358 fl. 18 cr. Eşite: 9,731,950 florinĭ 73 cr., *totală*: *19,479,308 fl. 91 cr.* cu 4,147.719 fl. 76 cr. mai multŭ ca în anulŭ precedentŭ, ér profitulŭ curatŭ a fostŭ: *50,064 fl. 43 cr.* cu aprópe 7000 fl. mai mare ca în anulŭ precedentŭ.

In direcţiune s'au realesŭ d-nii: Eliă *Măcelarŭ* şi Petru *Nemeşŭ*, în loculŭ reposatului Iacobŭ Bologa s'a alesŭ d-lŭ Dr. Ioanŭ *Moga*, ér în loculŭ d-lui Gligorŭ Mateiu, carele a abdicatŭ, d-lŭ Leontinŭ *Simonescu*.

Corespondenţa „Gaz. Trans.“

Suntemŭ rugaţĭ a publica corespondenţele de mai josŭ împreună cu părţile lorŭ din urmă:

Domnule Redactorŭ! Sâmbătă în 23 Martie c. s'a ţinutŭ în Jidveiu sinodulŭ protopopescŭ din tractulŭ greco-catolicŭ alŭ Biiei, unde ne-amŭ consultatŭ cum s'ar pute clădi mai solidŭ şi cum s'ar pute înmulţi mai curêndŭ fondulŭ pentru pensionarea preoţimei invalide din Archidiecesa greco-catolică de Alba-Iulia, pe pétra unghiulară aşedată de Escelenţa Sa Pré Sfinţitulŭ Metropolitŭ Dr. Ioanŭ Vancea.

Cetindu-se prea graţiosulŭ cerculară metropolitanŭ din 1 Ianuarie a. c. Nr. 721, amŭ fostŭ pětrunşĭ de celea mai vii simţěminte de mulţămire către adevěratulŭ nostru Părinte Archiereu, carele pe lângă multele şi netăgăduitele sale sacrificii depuse pe altarulŭ bisericei şi naţiunei nóstre, şi astădată a făcutŭ unŭ începutŭ atâtŭ de frumosŭ donândŭ deodată suma de 5000 fl. v. a. în acţiunĭ de ale cassei de creditŭ „Economulŭ“ din Clujiu.

Este cu greu a descrie simţěmintele de însufleţire şi mângăere, ce se puteau ceti pe feţele fiăcărui dintre cei 17 preoţĭ participanţĭ; şi ca resultatŭ alŭ acestei însufleţirĭ, cu adevěrată satisfacţiune Vě putemŭ refera, că fiăcare s'a grăbitŭ a contribui cu emulaţiune la augmentarea fondului, astfeliu câtŭ preoţimea, nu în modŭ egalŭ, ci ea *proprio moto* clasificându-se şi contribuindŭ o parte câte 5 fl. v. a., alta câte 3 fl. v. a. şi în fine cei mai subţirelŭ dotaţĭ câte 2 fl. v. a. pe anŭ, éră conducětorulŭ oficiului protopopescŭ câte 6 fl. v. a., a eşitŭ dela unŭ tractŭ mărginitŭ numai la 18 parochii, cele mai multe slăbuţe, sumuliţa de 60 fl. v. a.

Celŭ mai îmbucurătorŭ lucru este, că preoţimea cu unanimitate s'a dechiaratŭ şi obligatŭ a estinde contribuirile pe tótă vieţa, adecă în totŭ decursulŭ funcţionărei respectivului ca preotŭ, până la casŭ de invaliditate, şi a adausŭ numai clausula, că după espirarea unui periodŭ de ḑece anĭ, éraşĭ asemenea întrunindu-se preoţimea în sinodŭ, sě-şĭ facă nouěle clasificărĭ pe altŭ periodŭ de ḑece anĭ şi aşa mai departe.

In fine, cautâ sě descoperimŭ şi aceea, că oricâtŭ ne-amŭ ţinutŭ între marginele moderaţiunei, orĭ câtă reservă amŭ urmatŭ şi ne-amŭ adoperatŭ a sta neclătiţĭ pe lângă principiulŭ dictatŭ de Mântuitorulŭ lumei: „ce face drépta, sě nu scie stânga ta“, ca nu cumva sě vătămămŭ modestia recunoscută a Ilustrului nostru Archiereu, carele tace şi face, carale de câte-orĭ a mai fostŭ trasŭ şi calumniatŭ prin ḑiare, precum în secolulŭ nostru de ordinarŭ păţescŭ toţĭ binefăcětorii, totdéuna le-a trecutŭ cu vederea cu cuvintele renumitului Archidiaconŭ Stefanŭ: „Dómne, nu le pune lorŭ pěcatulŭ acesta“, şi cu ale Mântuitorului: „Dómne iértă-le lorŭ că nu sciu ce facŭ“, din contră, a rěspunsŭ cu fapte, pentru carĭ de sigurŭ posteritatea îĭ va fi mulţămitóre. Pe lângă tóte acestea n'amŭ putută înăduşi în pepturile nóstre adênca indignaţiune şi regretare faţă de invectivele şi calumniile nesocotite ridicate în contră-i în numěrulŭ 37 alŭ „Tribunei“ de preotulŭ anonimŭ N. A.

Dreptŭ aceea, fiindŭ toţĭ preoţĭ dela sate, cum se ingeréză şi anonimulŭ, carĭ ne aflămŭ în imediata apropiare a Blaşiului şi Archiereului nostru, prin urmare ca unii, cărora nĭ-e deschisă în prima linia ocasiunea de a-ĭ cunósce tóte aplicările şi faptele, ne simţimŭ datorĭ a declara publice, că respectivulŭ anonimŭ este unŭ calumniatorŭ, carele nu întru atâtŭ din ignoranţă, ci condusŭ de maliţiă şi interese personalĭ s'a luatŭ cutezarea a eşi în publicŭ cu neblesniculŭ şi înverşunatulŭ sěu articulŭ.

Primiţĭ asigurarea celei mai cordiale stime.

Zachariă Branŭ, protop. gr.-cat. tract. Biiei. **Ioanŭ Horşia**, not. tractualŭ.
Iosifŭ Lita, sub-notariu.

De pe malulŭ Târnavei micĭ, 27 Mart. 1889.

Domnule Redactorŭ! In urma prea veneratului cerculară metropolitanŭ consistorialŭ de sub Nr. 721 a. c., pe 13/25 Martie a. c. s'a convocatŭ sinodulŭ eparchialŭ alŭ tractului Ibaşfalěului în Elisabetopole.

Mai întêiu în sensulŭ canonului alŭ 29-lea secţiunea a IV-a s'a îndeplinitŭ s. mărturisire de către celŭ mai bětrânŭ dintre preoţii tractualĭ. După finirea sf. mărturisirĭ, toţĭ preoţii, fiă-le ḑisŭ pre onóre, nelipsindŭ afară de unulŭ din causa morbului, s'au adunatŭ în şcóla gr. cat. din Ibaşfalěu, unde On. D-nŭ protopopŭ Stefanŭ Câmpianŭ prin o cuvêntare forte bine nimerită şi însufleţitóre a deschisŭ sinodulŭ, comunicându-ne sensulŭ cerculariului Metropolitanŭ Consistorialŭ, prin care Escelenţa Sa prea bunulŭ nostru Archiepiscopŭ şi Metropolitŭ Dr. Ioanŭ Vancea a depusŭ pentru ajutorarea preoţilorŭ invaliḑĭ suma de 5000 fl. v. a., cu carĭ a mai adăugatŭ o mărgea de mărgăritarŭ la coróna meritelorŭ sale. Totŭ bravulŭ protopopŭ Stefanŭ Câmpeanŭ a propusŭ ca sinodulŭ sě róge pe Escelenţa Sa sě se îndure prea graţiosŭ, de va fi posibilŭ şi cu cale, ca suma de 5000 fl. v. a. sě se adaugă la fondulŭ vechiu alŭ preoţilorŭ invaliḑĭ precum şi la alŭ preoteselorŭ věduve şi orfanilorŭ de preoţĭ, ca se nu fiă douě fondurĭ, ci numai unulŭ cu aceeaşĭ menire. Propune mai încolo bunulŭ nostru protopopŭ, ca la acelŭ fondŭ fiesce-care preotŭ sě contribue câte 5 fl. v. a. pe anŭ în restimpŭ de 10 anĭ, pe cum şi bisericile, carĭ dispunŭ de ceva avere bisericéscă, cu o sumă de 6 fl. v. a., pentru ca de vreme ce pentru pensiunea învěţătorilorŭ sě contribue în visteria statului câte 12 fl. v. a. pe anŭ dela fiăcare biserică, déră şi pentru unŭ preotŭ s'ar cădé sě ce contribue 6 fl. v. a. din averea bisericéscă, deórece dênsulŭ e responsabilŭ ca directorŭ pentru şcólă, dênsulŭ e chivernisitorulŭ bunului şi averei bisericescĭ, şi pentru câte şi mai câte are de a rěspunde.

Şi acéstă propunere s'a primitŭ de către întregŭ sinodulŭ eparchialŭ cu esceptiunea a doi preoţĭ, carĭ nu au priceputŭ.

Onoratulŭ Domnŭ notarŭ tractualŭ Nicolau Galea propuse, ca sě se adreseze Escelenţei Sale mulţămită fiéscă pentru inima cea bună ce'şĭ arată şi manifestă cătră multŭ něcăjita şi lipsita preoţime.

Mai încolo on. domnŭ parochŭ Nicolau Maiorŭ propuse, ca sě se trimită Escelenţei sale şi veneratului consistorŭ metropolitanŭ o declaraţiune, că cele scrise în articululŭ din Nr. 37 alŭ „Tribunei“ de unŭ anonimŭ, N. A., unde ḑice că în archidiecesa nóstră dela „Vlădică până la opincă“ mergŭ tóte „anapoda şi pe dosŭ“ séu chiar după cutezata'i espresiune „la noi mergŭ tóte lucrurile înapoi şi pe dosŭ“, atâtŭ propuněntorulŭ câtŭ şi întregŭ sinodulŭ celea scrise în Nrulŭ mai susŭ amintitŭ alŭ „Tribunei“ le respingŭ cu indignatiune, declarândŭ susŭ şi tare, că conţinutulŭ acelui articulŭ e plinŭ numai de clevete şi blasfemii, desaprobându-le tóte dela începutulŭ până la finitulŭ articulului ca nisce nea-devěrurĭ grosolane.

N. M. Têmpăhăzanu.

Imbunetăţirea sórtei ţěranilorŭ în România.

(Urmarea discursului D-lui Kogălniceanu).

Étă ce găsimŭ în întăritura Domnului Moldovei Moruzi din 1805, Ianuarie 3, pusă chiar pe anaforaua clerului şi boierilorŭ Moldovei, prin carĭ aceştia se rugau ca Domnulŭ sě sporéscă dările, munca şi alte condiţiunĭ ale sătenilorŭ, pré uşurate după dênşii de cătră decapitatulŭ Grigorie Ghica:

„S'a cetitŭ anaforoaa acéstă înaintea Domniei mele şi cu luare aminte vědêndu-se, că o cerere obştéscă ca acésta, este mai multŭ spre a lipsi prigonirile ce urméză necontenitŭ între stăpânii moşiilorŭ şi între sătenĭ, şi ca sě scie hotărîtŭ fiesce care locuitorŭ datoria sa asupra slujbei moşiei pe care locuiesce, se hrănesce şi se folosesce, şi sě scie şi stăpânulŭ moşiei câtŭ fênŭ şi imaşŭ are sě dea săteanului sěu, şi ca sě cunóscă şi cei neputincioşĭ stăpânĭ ai moşiilorŭ slujba datornică dela sătenii lorŭ, cu milostivire am primitŭ rugăciunea de obşte a Prea Sânţitului Metropolitŭ, iubitorilorŭ de Dumneḑeu Episcopĭ şi de obscie a cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ noştri boierĭ încredinţându-ne mai alesŭ că slujba ce se arată prin anafora nu este cu însărcinarea locuitorilorŭ, şi multŭ mai puţină de câtŭ a ţěrilorŭ megieşite. Dreptŭ aceea şi cu tótă dreptatea neamulŭ boierescŭ, care se jertfesce în slujbele ţěrei, se cuvine a avea dreptăţile slujbei dela săteni, ca sě nu vie spre cădere neavêndŭ şi ajutorulŭ acesta, hotărîmŭ dér ca sě se facă în hrisovulŭ Domniei mele întocmai după ponturile arětate, ca în vremea viitóre sě se urmeze nestrămutatŭ slujba acésta ca o lege şi pravilă, dér încă şi pronomiile câte are cinulŭ boierescŭ şi prin ponturĭ şi obiceiurĭ sě se păzéscă.“

In faţa acestui hrisovŭ, ce ḑicŭ sprijinitorii proprietăţii absolute şi a intervenirei statului în relaţiunile dintre stăpânii de moşii şi dintre cultivatorĭ?

Din chiar anaforoaa (raportulŭ oficialŭ), care a motivatŭ hrisovulŭ lui Moruzzi, resultă că puterea esecutivă intervenea în tóte relaţiunile sătenilorŭ cu stăpânii moşiilorŭ, şi acéstă intervenţiune era atâtŭ de mare, că décă sătenii pe o moşiă nu aveau destulŭ pămêntŭ de lucratŭ, ispravnicii aveau dreptŭ sě-i împuternicéscă a'şĭ face cultura şi pe moşiile învecinate, plătindŭ numai 2 lei şi dişma din ḑece una.

Proprietăţile din Svoriscea şi din Broscăuţĭ aveau documentele lorŭ şi multe acte prin carĭ locuitorii celorŭ dintêiu douě moşii, astăḑĭ proprietate a colegului nostru D. Teodorŭ Calimachi, aveau dreptulŭ sě mérgă sě lucreze pe a treia moşiă, astăḑĭ proprietate a d-lui A. Plagino. Şi ce dau ţěranii? O simplă dişmă din ḑece una; acesta era singurŭ venitulŭ datoritŭ stăpânului moşiei; căcĭ munca dată de locuitorĭ era mai multŭ unŭ dreptŭ personalŭ, unŭ pronomianŭ datoritŭ numai cinului boierescŭ. Rezaşii moşnenĭ nu aveau acestŭ dreptŭ; ei nu puteau cere dela locuitorii aşeḑaţĭ pe moşiile lorŭ decâtŭ dijma şi 2 lei pe an.

Dér ca sě nu fiu taxatŭ de neexactitudine, daţi-mĭ voiă sě vě citescŭ unŭ pasagiu din însăşĭ anaforaoa boierilorŭ din 1805:

„Art. 21. Pentru arăturĭ şi sěměnăturĭ sě nu fie slobodiţĭ locuitorii a face împrăşciate arăturĭ, pricinuindŭ cu acésta stricăciune la fâneţe şi moşiei, şi ca îndestulare sě'şĭ aibă ei ţěrinele lorŭ, într'o parte a moşiei sěměnândŭ unulŭ lângă altulŭ, şi pămênturile cele vechĭ, carĭ au apucatŭ avé locuitorii, sě nu le ia stăpânulŭ moşiei până nu le vorŭ părăsi ei de învechite şi netrebnice. Er când locuitorii verĭ-unui satŭ vorŭ arăta, că nu au locŭ îndestulŭ pentru arăturĭ, şi stăpânulŭ moşiei îndĕrĕtnicindu-se nu va voi sě le dea spre îndestulare, sě fiă datorĭ a arăta acéstă ispravnicilorŭ şi făcêndu-se cu amĕruntulŭ cercetare, atuncĭ sě le dea ispravnicii din loculŭ de ţěrină atâta parte de locŭ, încâtŭ sě fiă după analogia moşiei: şi asemenea când se va încredinta ispravnicului că stăpânulŭ moşiei asupra căreia locuescŭ sătenĭ, nu are îndestulŭ locŭ sě le dea lorŭ pentru arată, nicĭ din prisosulŭ locului de fâneţă ce va avé atuncĭ sě se înlesnéscă locuitorii dela moşiile megieşite, precum a fostŭ obiceiulŭ şi mai înainte, dându-le locŭ de arată într'o parte prin sciinţa şi a stăpânului moşiei, fără stricăciune şi păgubire, şi acei locuitorĭ sě dea stăpânului obicînuita dijmă, cărând'o şi la coşarele stăpânului; ér cu altă cerere şi slujbă mai multŭ sě nu se supere.

„Art. 22. Aşeḑările acestea sě se urmeze nestrămutatŭ de toţĭ aceia ce vorŭ avé moşii întregĭ cu sătenĭ pe dênsele, afară numai de *moşiile birnicilorŭ rezaşĭ*, la carĭ moşii locuitorii, ce se află şeḑětorĭ. fără osebire şi neavêndŭ împărtăşire de moşie birnicĭ séu alţii, sě nu se supere cu lucrulŭ, ci sě plătéscă slujba lorŭ în banĭ, câte 2 lei pe anŭ, dândŭ şi obicînuita dijmă, şi răzeşii sě-i împarţă după cuviinţă părţilorŭ ce vorŭ avé fiesce carele.“

Étă starea de lucrurĭ, étă cum se regulau relaţiunile dintre stăpânii de moşii şi sătenĭ. La fiă-care schimbare de Domnie aceste relaţiunĭ se schimbau, când în favórea stăpânilorŭ, când în favórea sătenilorŭ. Aşa a fostŭ şi cu hrisovulŭ lui Moruzi. Ţěranii neprimindŭ nouěle sarcine ce le impunea acestŭ hrisovŭ, elŭ a rěmasŭ în nelucrare, şi legea a urmatŭ a fi pontulŭ lui Grigorie Ghika din 1766, Ianuarie 1.

Dér boerii noştri nu se mulţumeau de a recurge numai la Domnulŭ ţěrei pentru ca sě céră sporirea sarcinilorŭ ţěranilorŭ. Ei se adresau şi la Turcia.

Etă petițiunea, sĕu cum se dicea pe atuncĭ, Magzarulŭ, adresatŭ înaltei Porțĭ, din anulŭ 1805.

„Noi, prea plecații supușĭ mitropolitulŭ, episcopii și toțĭ boierii memleketului Moldovei, carĭ din începutŭ ca o scumpă moscenire credința dela moșii și strămoșii noștri către hrănitórea nóstră prea puternică Împĕrăție o-amŭ păzitŭ, și sub umbrirea și acoperemĕntulŭ slavei sale întru bună viețuire și liniște amŭ petrecutŭ, și ale sale nedeșertate darurĭ și mile pururea amŭ dobênditŭ, cutezămŭ și acumŭ către noianulŭ Împĕrătescei îndurărĭ a ne înfățișa cu acestŭ alŭ nostru prea plecatŭ magzarŭ, care cu ghenunchĭ plecate aducemŭ la prea strălucitulŭ pragŭ alŭ Împĕrătescei măririĭ, și cu glasurĭ umilite ne rugămŭ sĕ fie ascultată acéstă a nóstră prea plecată rugăciune și cerere ce o facemŭ numai asupra împuținărei slujbei pe moșiile nóstre, care întru adevĕrŭ, însușĭ noi mărturisimŭ că dela o vreme încóce 12 dile au fostŭ obicĭnuite într'unŭ anŭ a sluji stăpânilorŭ moșiilorŭ, etc. etc.“ Și apoi magzarulŭ urmézǎ a arăta punctŭ de punctŭ nouĕle sarcine ce boerii doresců a se introduce în legile regulatóre muncei țĕranilorŭ.

Permiteți'mĭ, domnilorŭ mei, a vĕ cita aci în scurtŭ și legislațiunea care reguléză împărțirea moșiilorŭ strîmte între stăpânĭ și între sătenĭ. Etă ce găsimŭ în hrisovulŭ lui Grigore Ghica-Vodă din 1760: „Aceste pentru moșiile ce vorŭ fi mai largĭ; ér pentru moșiile ce nu vorŭ fi încăpătóre de a se da locuitorilorŭ locurĭ de hrană după analogonŭ arătatŭ mai susŭ, ca sĕ nu rĕmâe vecĭniculŭ stăpânŭ lipsitŭ de trebuinciosulŭ fênŭ și arătură, se vorŭ împărți în trei părțĭ, atâtŭ loculŭ de aratŭ, câtŭ și fânațulŭ, întrândŭ în mĕsurĭ și curățiturile care se vorŭ fi făcutŭ din codrii, și două părțĭ locŭ de hrană și de fênațĭ se vorŭ da locuitorilorŭ, ér a treia parte sĕ rĕmâe neapĕratŭ vecĭniculuĭ stăpânŭ.“

Spre a resuma cestiunea împărțirei în trei a moșiilorŭ strîmte, étă cum o presintă și D. Grigorie Ghica, autorulŭ legei rurale din 1850. în observățiile sale făcute asupra protocolului conferințelorŭ ținute la Constantinopole în 11 Februarie 1856:

„Țĕranul nu póte înstrăina pămêntulŭ, dér și proprietarulŭ nu póte nicĭ a-lŭ lua, nicĭ a-lŭ schimba după placulŭ sĕu. Acolo unde pămêntulŭ trebuinciosŭ nu-i de ajunsŭ pentru a îndeplini partea hotărîtă a fiecăruia țĕranŭ, elŭ se împarte în trei părțĭ, dintre care două suntŭ ale țĕranilorŭ și a treia a proprietarului.“

Etă, d-lorŭ, cum era proprietatea fonciară în România înainte de 1864.

(Va urma.)

Academia Română.

Sesiunea generală din anulŭ 1889.

Raportulŭ secretarului generalŭ asupra lucrărilorŭ făcute în anulŭ 1888—89.

(Fine).

V. Colecțiunile sciințifice.

In fie-care anŭ colecțiunile Academiei facŭ unŭ progresŭ statornicŭ; ele crescŭ neîncetatŭ și devinŭ unŭ tesaurŭ din ce în ce mai prețiosŭ pentru studiile sciințifice și mai alesŭ pentru studiulŭ istoriei politice și literare a Românilorŭ. Cu câtŭ importanța colecțiunilorŭ cresce, cu atâtŭ cresce și numĕrulŭ acelora, carĭ vinŭ sĕ le cerceteze și sĕ facă cu ajutorulŭ lorŭ studii din diferite ramurĭ ale sciinței. Putemŭ privi cu o deosebită mulțămire la progresulŭ însemnatŭ făcutŭ în acéstă privință. Prin stăruințe îndelungate și prin însemnate sacrificii colecțiunile Academiei au ajunsŭ astădĭ a fi cele mai prețióse din tótă țéra. Crescerea lorŭ și importanța la care au ajunsŭ reclamă sacrificii și mai marĭ pentru a fi bine instalate și bine organisate si pentru ca sĕ pótă câtŭ mai multŭ contribui la scopulŭ pentru care suntŭ făcute, de a puté fi adecă cu înlesnire puse la disposițiunea tuturorŭ acelora, carĭ arŭ fi doritorĭ de a lucra în câmpulŭ sciinței. Sĕ sperămŭ neîncetatŭ, că puținŭ mai avemŭ de așteptatŭ până sĕ vedemŭ Academia și colecțiunile sale instalate bine și definitivŭ într'unŭ localŭ potrivitŭ cu bogăția și cu importanța lorŭ.

Comisiunea bibliotecei vĕ va da amĕnuntele pentru crescerea colecțiunilorŭ în anulŭ trecutŭ.

VI. Concursurile.

In acéstă sesiune Academia are a da următórele două premii pentru publicațiunĭ făcute în anii trecuțĭ:

1. *Marele Premiu Năsturelŭ* de 12,000 lei, destinatŭ acelei cărțĭ românescĭ cu conținutŭ de orĭ-ce natură, care se va judeca mai meritorie dintre cele publicate în anii 1885—1888.

2. *Premiulŭ Statului Eliade-Rădulescu* de 5,000 lei, care este a se da cărței românescĭ cu conținutŭ literarŭ, care se va judeca mai meritorie între cele publicate în anii 1887 și 1888.

La concursurile acestorŭ două premii s'au presentatŭ următórele publicațiunĭ:

a) *Pentru Marele Premiu Năsturelŭ*:

1. *A. D. Xenopol.* Istoria Românilorŭ din Dacia Traiană. Vol. I. Iașĭ 1888.

2. *A. I. Odobescu*, Scrierĭ literare și istorice Vol. I—III. Bucurescĭ 1887.

NB. D-lŭ Odobescu a trimisŭ pe lângă acéstă publicațiune și: „Atheneulŭ Românŭ și clădirile antice cu dom circularŭ“. Bucurescĭ 1888.

b) *Pentru Premiulŭ Eliade-Radulescu*:

3. *A. Philippide.* Introducere în istoria limbei și literaturei romăne. Iașĭ 1888.

c) *Fără indicațiune specială*:

4. *C. de Stamati-Ciurea*, Opurĭ dramatice, Tom. I. Cernăuțĭ 1888.

5. *St. G. Carpen*, Unŭ sistemŭ de învĕțămêntŭ românescŭ. Bucurescĭ 1888.

6. *Dr. I. C. Drăgescu*, Igiena și medicina poporană. Constanța 1888.

7. *N. Mihăescu*, Frumósa Valentina. Poemă. 1888.

8. *D. Zamfirescu*, Novele. Bucurescĭ 1888.

9, *Elena D. O. Sevastos*, Călĕtoria în Țara Românéscă. Iașĭ 1888.

10. *G. Sion*, Suvenire contimpurane. Bucurescĭ 1888.

11. *Th. D. Speranția*, Anecdote populare. Bucurescĭ 1888.

12. *T. Frâncu și G. Candrea*, Românii din munții apuseni (Moții), Bucurescĭ 1888.

13. *D. Iancovicĭ*, Reforma agrară. Brăila 1888.

14. *P. S. Aurelian*, Elemente de economie politică. Bucurescĭ 1888.

15. *P. S. Aurelian*, Esploatarea moșielorŭ prin meteiagiu. Bucurescĭ 1888.

16. *M. M. Drăghiceanu*, Mehedinții, Studii geologice, technice și agronomice. Bucurescĭ 1885.

17. *I. P. Florantin*, Horea, Romanŭ originalŭ. Iașĭ 1888.

18. *I. P. Florantin*, Estetica. Partea II. Iașĭ 1887.

19. *I. P. Florantin*, Grădina de copii. Ed. II. Iașĭ 1887.

20. *I. P. Florantin*, Metodulŭ nou de abecedar. Iașĭ 1888.

21. *I. P. Florantin*, Metodă nouă de a învĕța aritmetica. Ed. II. Iașĭ 1887.

22. *I. P. Florantin*, Metoda nouă de a învĕța desemnulŭ. Ed. II. Iașĭ 1887.

23. *I. P. Florantin*, Aritmetica elementară. Partea IV. Iașĭ 1888.

24. *I. P. Florantin*, Recreațiunĭ fröebeliane. Iașĭ 1888.

3. La concursulŭ *Primiului Statului Lazărŭ*, de 5,000 lei, pentru acestŭ anŭ a fostŭ publicatŭ ca subiectŭ: *Studiulŭ vinurilorŭ din România din punctulŭ de vedere economicŭ și alŭ compositiunei lorŭ chimice.* Nicĭ o lucrare nu s'a presentatŭ în manuscrisŭ, în condițiunile arĕtate prin publicațiunea Academiei; s'a presentatŭ însĕ următórea carte tipărită: *I. Popp*, Tratată vinicol. Bucurescĭ 1888.

Tóte publicațiunile presentate în terminulŭ regulamentarŭ la concursurile acestorŭ trei premii s'au trimisŭ comisiunilorŭ carĭ au fostŭ alese în sesiunea generală trecută și însărcinate cu studierea lorŭ.

Secretarulŭ generalŭ
D. Sturdza.

Mulțămită publică.

Blașiu, 21 Martie 1889.

Tresaltă de bucuriă inimile membrilorŭ societății de lectură „In. M. Clain“ pentru măréța faptă a Ilustrității Sale D-lui Dr. Victorŭ Mihályi, episcopulŭ Lugoșului, care s'a înduratŭ prea grațiosŭ a ne face onórea sĕ-lŭ înregistrămŭ între membrii fundatorĭ ai acestei societățĭ solvindŭ taxa de 10 fl. Mărețulŭ scopŭ alŭ acestei societățĭ, care este desvoltarea inteclectuală și religiósă-morală a membrilorŭ ei, tocmai pentru aceea, că este mărețŭ, reclamă multe mijlóce materialĭ întru ajungerea lui, ceea ce constitue o necesitate imperiósă, pentru ca sĕ pótă dice maica biserică, că are preoțĭ destoinicĭ, și națiunea fii sincerĭ.

Ilustritatea Sa prin marinimósa faptă contribue în modŭ considerabilŭ la ajungerea acestui scopŭ, prin ce își câștigă unŭ prețiosŭ mărgăritarŭ în coróna meritelorŭ pentru Sf. Biserică și națiune.

Noi nu putemŭ decâtŭ sĕ rugămŭ umilitŭ pe Ill. Sa sĕ primescă sincerile nóstre mulțămite, asigurându-Lŭ că vomŭ înălța ferbințĭ rugăciunĭ la tronulŭ Celui Atotŭ-puternicŭ pentru îndelunga și fericita viéță a Ill. Sale, de care are atâta lipsă maica biserică și națiunea.

Pentru societatea de lectură „Inocențiu Micu Clain“ a teologilorŭ din Blașiu.

Iovu Băbuțŭ, pres. societ. — **Aurelŭ C. Domșa**, secretarŭ.

Reuniunea română de gimnastică și de cântări.

Se aduce la cunoscință domnilorŭ membrii, că Adunarea generală pro 1888 nu s'a putută ține în 12 (24 Martie), fiind-că lipsia numĕrulŭ membrilorŭ prescrisŭ de statute.

Se învită decĭ domnii membri de nou la adunare pe Duminecă în 7 Aprilie (26 Martie) a. c. la órele 3 după ameadĭ cu acelŭ adausŭ, că de astădată totŭ în înțelesulŭ Statutelorŭ conclusele se vorŭ lua cu atâțĭ membrii, câțĭ vorŭ fi presențĭ.

Ioanŭ Lengeru, președinte. — **Dr. Ioanŭ Bozoceanu**, notarŭ.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta)

Haaga, 4 Aprilie. Fóia oficială publică conclusulŭ staturilorŭ generale privitorŭ la instituirea regenței.

Bruxela, 4 Aprilie. Boulanger fugindŭ din Parisŭ a sositŭ aci. Se vorbesce că guvernulŭ, în cas când Boulanger desfășură agitațiunĭ mai sgomotóse, ilŭ va isgoni imediatŭ.

Parisŭ, 4 Aprilie. Foile boulangiste aprobă plecarea lui Boulanger. Partida boulangistă e în plină disolvare. Conducĕtorii principalĭ învinuescŭ pe Boulanger de lașitate și esŭ din partidă.

Bucurescĭ, 4 Aprilie. In urma deosebirei de opiniunĭ în cabinetŭ s'a predusŭ crisă ministerială. In ședința camerei a arătatŭ ministru-președinte, că a demisionatŭ întregŭ cabinetulŭ. Ședința s'a ridicatŭ.

DIVERSE.

Morții dela Waterloo. Societatea „Souvenir français“ organiséză o subscriere pentru strîngerea fondurilorŭ necesare la ridicarea unui monumentŭ la Waterloo, în amintirea gloriośilorŭ învinșĭ ai armatei celei marĭ.

Legendă chinezeascǎ. Unŭ filosofŭ se primba într'o di printr'unŭ cimitirŭ, privindŭ cu tristeță la mormanele de pămêntŭ înșiruite în jalnica grădină.

D'odată dărĭ, palidă, în hainele ei albe, — albulŭ e culórea de doliu în China, — pe o femeiă tînĕră îngenunchiată pe unŭ mormêntŭ de curêndŭ și care vêntura mereu cu evantaliulŭ peste țĕrînă.

Se apropiă de ea, și-i dice cu blânde dețe jalnicei femei:

— Plângĭ pe bărbatulŭ d-tale?

— Da, pe bărbatulŭ meu, rĕspunse ea.

— Dér de ce tacĭ vêntŭ cu evantaliulŭ mormêntului sĕu astfelŭ? o întrebă filosofulŭ. Buddha nu-țĭ va mai da înapoi corpulŭ soțului dumitale.

— Sĕ vedĭ, dise femeia: i-am jurat, pe patulŭ de mórte, bărbatului meu, sĕ nu mĕ mărităŭ până ce nu s'o usca țĕrîna de pe mormĕntulŭ sĕu. Eu viu acuma în tóte dilele sĕ-i facŭ vêntŭ, că dóră s'o svênta umedeală mai curêndŭ.

Mincinosulŭ. Unŭ Grecŭ, cu o reputațiune bine stabilită de mincinosŭ de mâna întâiu, începuse sĕ povestéscă la masă, cu vêrva-i cunoscută, unŭ lucru ce i se întêmplase lui prin tinerețe. Dér d'odată povestitorulŭ se schimbă la față, se îngână, se încurcă...

— Spune dreptŭ, Kirie, îi dice o damă rĕutăciósă, ce ședea lângă elŭ, teai apucatŭ sĕ ne spui unŭ adevĕrŭ și nu merge.

ULTIME SCIRĬ.

Din Parisŭ se mai anunță lui „Erd. Hir“. cu data de 3 Aprilie, că generalulŭ *Boulanger*, care a fugitŭ la Bruxella, a adresatŭ de aicĭ o proclamațiune către națiunea francesă, în care dice, că nu se va supune nicĭodată dinaintea sentinței senatului condusŭ de considerațiunĭ de partidă, dér décă ilŭ va chiăma înaintea sa juriulŭ, elŭ se va presenta. Declară mai departe, că va rĕmâné în Belgia până atuncĭ, până când alegerile generale pentru parlamentŭ vorŭ alcătui regimulŭ cinstitŭ și liberalŭ în Francia.

Necrologŭ.

George Ungurŭ, preotŭ în Criștelecŭ, ca soțŭ; *Ioanŭ*, fostŭ notarŭ și posesorŭ, *Ludovicŭ* învĕțătorŭ, *Nina*, *Susana*, vĕd. Marcușŭ, preotésă, *Traianŭ*, adj. notarialŭ *Aureliu*, economŭ, și *Georgiu* studentŭ gimnasialŭ, ca fii; *Samuilŭ Badescu*, notarŭ în Hidigŭ, și *Ioanŭ Badescu* din România ca frațĭ; *Veronica Vicașiu*, preotésă în Stirciu, și *Sandru Orțianŭ*, esecutorŭ reg. din Agria, ca nepoțĭ, și alțĭ numeroșĭ consângenĭ cu inima întristată facŭ cunoscutŭ, că: iubita soțiă, respective mamă, soră și mătușă **Iuliana Ungurŭ** n. **Badescu**, după unŭ morbŭ scurtŭ de câteva dile, în 24 l. c. și-a datŭ nobilulŭ sufletŭ în mânile Creatorului. Astrucarea osămintelorŭ ei s'a îndeplinitŭ în 26 l. c. după ritulŭ grecocatolicŭ.

Fiă-i țĕrina ușóră!

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 4 Aprilie st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.50	Vênd.	9.53
Argintŭ românescŭ -	„	9.44	„	9.48
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.56	„	9.59
Lire turcescĭ - - -	„	10.84	„	10.88
Imperialĭ - - - -	„	9.84	„	9.88
Galbinĭ	„	5.62	„	5.65
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ 5%	„	98.50	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	127.—	„	128.—
Discontulŭ - - - -	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 3 Aprilie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	102.85
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	94.80
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	145.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	99.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	120 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	115.50
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului - -	132.40
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	104.95
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	104.95
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ - - -	104.95
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - -	104.95
Bonurĭ rurale transilvane - - - -	104 95
Bonurĭ croato-slavone - - - - -	105.—
Renta de hârtiă austriacă - - - -	83.95
Renta de argintŭ austriacă - - - -	84.95
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	111.35
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	142.75
Acțiunile băncei austro-ungare - -	893.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. -	303 25
Acțiunile băncei de creditŭ austr. -	98 75
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - - -	5.70
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - -	9.56½
Mărcĭ 100 imp. germane - - - - -	59.10
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	121.90

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Cancelaria Negruțŭ

în Gherla Sz.-ujvár Transilvania

DESCHIDE ABONAMENT PE ANUL 1889

la

AMICULU FAMILIEI. Diarŭ beletristicŭ și enciclopedicŭ-literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XIII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numerĭ câte de 2—3 cóle cu ilustrațiunĭ frumóse; și publică articlii socialĭ, poesii, novele, schițe, piese teatralĭ ș. a. — mai departe tractéză cestiunĭ literare și scientifice cu reflesiune la cerințele vieței practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a Românilorŭ de pretutindenea, precum și a celorlalte poporațiunĭ din patriă și străinătate; și prin glume, în mare parte ilustrate, nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grijile vieței; și preste totŭ nisuesce a întinde tuturorŭ individilorŭ din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl., pentru România și străinătate 10 francĭ, lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

PREOTULŬ ROMÂNŬ. Diarŭ bisericescŭ, scolarŭ și literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XV. — Apare în broșurĭ lunare câte de 2½—3½ cóle, și publică portretele și biografiile archiereilorŭ și preoțilorŭ mai distinșĭ, precum și alte portrete și ilustrațiunĭ, — mai departe articlii din sfera tuturorŭ sciințelorŭ teologice și între acestia mulțime de predice pre dumineci, serbătorĭ și diverse ocasiunĭ, mai alesŭ funebralĭ, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literarĭ; și în urmă totŭ soiulŭ de amĕnunte și scirĭ cu preferința celorŭ din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl. — pentru România 10 francĭ — lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

Colectanții primescŭ gratisŭ totŭ alŭ patrulea esemplarŭ.

Numerĭ de probă se trimitŭ gratisŭ ori-cui cere.

Totŭ de aci se mai potŭ procura și următórele cărți din editura propriă:

Renascerea limbei românescĭ în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulŭ broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tóte trei împreună 1 fl.

Merinde dela școlă *séu învĕțăturĭ pentru poporŭ* culese din diarulŭ unui scolarŭ de *Dr. Georgiu Popa.* — Opulŭ acesta, pentru povĕțuirile lui valoróse, are sĕ ocupe unŭ locŭ de frunte în bibliotecile nóstre poporale. D-lŭ autorŭ a avutŭ nimerita idee, de a publica prin opulŭ de fată unŭ diarŭ de școlă, ce și-lŭ făcuse ca elevŭ de anul I alŭ școlei poporale superióre din Câmpenĭ, va se dică pe când era în alŭ 4-lea anŭ de școlă. In acestŭ diar se cuprindŭ diferite impresiunĭ din copilăriă, atâtŭ din școlă câtŭ și afară de școla: o colecție bogată de diferite povĕțuirĭ primite dela învĕțătorulŭ sĕu, pe carĭ autorulŭ le-a prelucratŭ și desvoltatŭ cu multă îngrijire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religiune, naționalitate, igienă, economie, istoriă etc. etc. se află în acestŭ opŭ, așa că singurŭ numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. es. capitululŭ despre fumatŭ, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajunsŭ pentru a merita se nu lipséscă din nicĭ o bibliotecă poporală românéscă. Opulŭ cuprinde 289 pagine 8⁰ — Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto-francatŭ e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariulŭ. Novelă originală e Emilia Lungu. Prețulŭ 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 20 cr.

Idealulŭ perdutŭ. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

Opera unui omŭ de bine. Novelă originală.—Continuarea novelei: **Idealulŭ pierdutŭ** de Paulina C. Z. Rovinar. Prețulŭ 15 cr.

Miseriile sociale. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 20 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Codreanŭ craiulŭ codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Ultimulŭ Sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Bunica și Nepoțelulŭ. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé G. Simu. Prețulŭ 10 cr.

Probitatea în copilăriă. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețulŭ 10 cr.

Elŭ trebue sĕ se însore. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțŭ. Prețulŭ 25 cr.

Branda sĕu Nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoșŭ. Novelă istorică națională. Prețulŭ 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Prețulŭ 30 cr.

Hermanŭ și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantinŭ Morariu. Prețulŭ 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicóră, prof. gimnas. — Cu portretulŭ M. S. Reginei României. Prețulŭ 15 cr.

Poesii, de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirĭ și viorele, poesii poporale, culese de Ioanŭ Popŭ Reteganu. Unŭ volumŭ de 14 cóle. Preț. 60 cr.

Tesaurulŭ dela Petrosa sĕu **Cloșca cu puii ei de aurŭ.** Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețulŭ 20 cr.

Biblioteca Sĕtĕnului Românŭ. Cartea III și IV, cuprindŭ materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ la ambele 50 cr. — câte una deosebĭ 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ 30 cr.

Colectă de recepte din economiă, industriă, comerciu și chemiă. Prețulŭ 50 cr.

Economia pentru scólele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulŭ 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ. De V. Gr. Borgovan. Prețulŭ 15.

Manualŭ de Gramatica limbei române pentru scólele poporalĭ în trei cursuri, de Maximŭ Popŭ, profesorŭ la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ. — Manualŭ aprobatŭ prin ministeriulŭ de culte și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de data 26 Aprilie 1886, Nr. 13,193. — Prețulŭ 30.

Nu mĕ uita. Colecțiune de versurĭ funebralĭ, urmate de iertăciunĭ, epitafiă ș. a. Prețulŭ 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțătorĭ și preparandĭ. Broș. I. scrisă de Gavrilŭ Trifu profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ 80 cr.

Cuvêntărĭ bisericescĭ în tóte sĕrbătorile de peste anŭ de *Ioanŭ Papiu.* — Unŭ volumŭ de peste 24 cóle 8⁰ mare, hârtiă fină. — Numele d-lui I. Papiu este multŭ mai bine cunoscutŭ clerului românŭ, decâtŭ sĕ fiă de lipsă a mai recomanda acestŭ nou productŭ alŭ d-sale. Clerulŭ românŭ a învĕțatŭ a'i apreți scrierile d-sale pentru însemnata lorŭ valóre literară.—Noulŭ tomŭ de predicĭ întrece însĕ tóte volumurile de predicĭ edate până acum, prin întocmirea sa — avendŭ o notiță istorică la fie-care sĕrbătóre, — care arată timpulŭ introducerei, fasele prin carĭ a trecutŭ și modulŭ cum s'a stabilitŭ respectiva sĕrbătóre. — Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ e 2 fl. v. a.

Cuvêntărĭ funebrale și iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, întocmite de Ioanŭ Papiu. — Acestŭ volumŭ de peste 24 cóle cuprinde: 8 cuvêntărĭ acomodate pentru orĭ-ce casurĭ ordinare de mórte, 4 pentru casurĭ ordinare de mórte întêmplate în timpurĭ diferite ale anului, 10 la casurĭ ordinare însĕ mai specialĭ de mórte, 4 la înmormântarea omenilorŭ bĕtrânĭ, 5 înmormêntarea pruncilorŭ, tinerilorŭ și a junilorŭ, 9 la casurĭ de mórte specialĭ; — apoi pe mai bine de patru cóle urméză o mulțime de iertăciunĭ precedate de o introducere generală în iertăciunĭ, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbatŭ, 3 — a părinților dela fii, 4 — a mamei dela fii, 5 — a fiilorŭ dela părințĭ, 6 a fratelui sĕu surorei dela frațĭ și surorĭ, 7 — a nepoțilorŭ dela moșĭ, moșe, bunĭ, bune, străbunĭ, străbune, 8 — a nepoțilorŭ dela unchiu și mătușe, 9 — dela nemurĭ și consângenĭ mai depărtațĭ, 10 — dela consoțĭ de aceeașĭ ocupațiune 11 — dela binefăcĕtorĭ, amicĭ, cunoscuțĭ și dela toțĭ creștinii adunațĭ. Recomandămŭ clerului românŭ acestŭ bogatŭ volumŭ de cuvêntărĭ funebralĭ și iertăciunĭ lucrate amĕsuratŭ tuturorŭ cerințelorŭ preoțimei fungente la casurĭ funebralĭ. Prețulŭ unui esemplarŭ spedatŭ franco e 2 fl. v. a.

Cuvêntărĭ bisericescĭ, tomulŭ III, scrise de Ioanŭ Papiu. — Acestŭ tomŭ cuprinde predicĭ pe Duminecĭ și se estinde pe 12 cóle 8⁰ mare. — Prețulŭ unui esemplarŭ spedat franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolicŭ sĕu **concordanțele tradițiunei** în două limbĭ — română și latină, tractéză despre primatulŭ bisericei și se estinde pe 22 cóle 8⁰ mare. — Scrisŭ de Ioanŭ Papiu. — Opulŭ acesta a fostŭ recensatŭ favoritorŭ și lăudat și de foile străine. — Prețulŭ unui esemplarŭ spedatŭ franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sĕu cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopulŭ lui espuse în modŭ popularŭ de profesorulŭ Dr. Iosifŭ Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela autorulŭ) de Ioanŭ Papiu. — Acestŭ opŭ, care se estinde pe 11, cóle 8⁰, e fórte acomodatŭ ca premiu pentru cei ce absolvă scóla poporală, se vinde cu prețulŭ nimai de 50 cr. esemplariulŭ spedatŭ franco.

Manualŭ catecheticŭ pentru primii anĭ scolasticĭ, prelucratŭ după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fostŭ profesor de s. scriptură, catechetică și metodică în seminariulŭ archidiecesanŭ din Blașiu, actualmente vicarŭ archiepiscopescŭ în Făgărașŭ. — Acestŭ opŭ de mare însemnătate pentru literatura catechetică româna este o prelucrare liberă, schimbândŭ unele aplicărĭ practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băiețilorŭ noștri, ér ceremoniele bisericescĭ înlocuindu-le cu cele prescrise și usitate în biserica nóstră română. In note se arată și procederea ce are sĕ o observe catechetulŭ față cu discipulii sĕi. Acéstă scriere are sĕ fiă unŭ îndreptarŭ în mâna catecheților, învĕțătorilorŭ și a părinților la instrucțiunea religiósă-morală, ce au sĕ o dea micilorŭ băiețĭ. — Prețulŭ unui esemplarŭ din acestŭ opŭ, — care pórtă clausula aprobărei prea ven. Ordinariatŭ metropolitanŭ din Blașiu și care cuprinde 222 pag. 8⁰, avêndŭ mai multe poesii în textŭ, — este 1 fl.

Omiliile celui dintre sfințĭ Părintelui nostru Ioanŭ Gură-de-Aurŭ la epistolele sfântului apost. Paulŭ către Titu și Filemonŭ. Traduse de Constantinŭ Morariu. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ e 60 cr.

Dumnedeésca liturgie a celui dintru sânțĭ părintelui nostru Ioanŭ Chrysostomŭ compusă din operele acelui sântŭ părinte, de Ioanŭ Boroșiu parochŭ gr. cat. și ases. consist. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto-francatŭ e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciunĭ:

Mărgăritarulŭ sufletului. Carte bogată de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ, fórte frumosŭ ilustrată. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 40 cr., legatŭ 50 cr., legatŭ în pânză 80 cr., legatŭ mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl.30, în legătură de luxŭ 2.50—2.80

Miculŭ mărgăritarŭ sufletescŭ. Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ — frumosŭ ilustrată, pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 15 cr., — legatŭ 22 cr., legatŭ în pândă 26 cr.

Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Cu mai multe icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

Visulŭ Prea Sântei Vergure Maria a Născĕtórei de D-deu urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu icóne frumóse. Prețul unui esemplar legat spedat franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isusŭ Christosŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ legatŭ și spedatŭ franco e 15 cr.; 40 de esemplare 6 fl.; 100 esemplare 10 fl.

☞ A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚU“ în Gherla (Sz-ujvár. — Transilvania), unde se cumpĕră acțiile tuturorŭ băncilorŭ române cu prețurile cele mai bune. ☜

Rugămŭ pe domnii abonați ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.